Týdenní šachové monitoringy

(„Šachové čtení na víkend“)

Květen 2021

3. – 7. května 2021

Šachové čtení na víkend: Vlastimil Hort a jeho vzkaz mladé generaci

Jakým tématům z šachového prostředí se novináři věnovali v uplynulém týdnu? Lidové noviny oslovily legendárního šachistu Vlastimila Horta a ptaly se ho na základní otázky života, došlo i na vzkaz mladé hgeneracu. Regionální listy informovaly o místních turnajích i přípravě na mládežnické mistrovství republiky a slovenský deník SME se v rozsáhlém článku věnoval románu Waltera Tevise Dámský gambit.

Lidové noviny: Hort: voják římských legií

Nejslavnější český šachista druhé poloviny dvacátého století Vlastimil Hort se narodil 12. ledna 1944 v Kladně. Dnes je mu 77 let a už dávno nebojuje o šachový trůn, ale přesto se této královské hře stále věnuje každý den. „Už ne proto, abych se zlepšoval, ale jsem jako chromý kůň, který musí běžet, sotva ucítí dráhu. Nemohu bez šachu být, neumím si svůj život bez šachu představit," říká LN šachový velmistr.

O SMYSLU ŽIVOTA Osobnosti České republiky v seriálu LN

Hort: voják římských legií

Lidé se zkušeností. Lidové noviny oslovují osobnosti, jež něco prožily a něco dokázaly, a ptají se na základní otázky života.

- **V čem vidíte smysl života?**
- **Věříte v Boha?**
- **Věříte v posmrtný život duše člověka?**
- **Co byste vzkázal mladé generaci?**

Vlastimil Hort
* 1944

Nejslavnější český šachista druhé poloviny dvacátého století Vlastimil Hort se narodil 12. ledna 1944 v Kladně. Dnes je mu 77 let a už dávno nebojuje o šachový trůn, ale přesto se této královské hře stále věnuje každý den. „Už ne proto, abych se zlepšoval, ale jsem jako chromý kůň, který musí běžet, sotva ucítí dráhu. Nemohu bez šachu být, neumím si svůj život bez šachu představit," říká LN šachový velmistr.

A tak přestože se blíží již k osmému křížku na své životní pažbě, stále hraje šachové simultánky, dává přednášky a píše šachové knihy. A občas si i zahraje turnaje veteránů či soutěže družstev. Tedy v době předcovidové; nyní se již nemůže dočkat, až přijde doba postcovidová, aby se mohl do turnajových sálů vrátit. Jako ten kůň na dostihovou dráhu...

Vlastimil Hort je šestinásobným mistrem Československa v šachu (1969 až 1972, 1975, 1977), trojnásobným mistrem Spolkové republiky Německo (1987, 1989, 1991), kam v polovině osmdesátých let emigroval, a vítězem mnoha desítek mezinárodních šachových turnajů. Vrcholem jeho šachové kariéry byl postup do turnaje kandidátů mistrovství světa v roce 1977, kde v boji o semifinále za stavu 7:7 smolně v jasně vyhrané patnácté partii prohrál na čas a vypadl s Borisem Spasským.

Den po vyřazení z turnaje kandidátů sehrál simultánku proti 600 soupeřům najednou, čímž vytvořil světový rekord. A ještě mnohem náročnější, byť tam o světový rekord nešlo, byla jeho simultánka proti 22 soupeřům naslepo.

Když zestárl a přestal hrát turnaje světové extratřídy – připomeňme, že býval čtvrtým nejlepším hráčem světového žebříčku a že hrál za výběr světa v zápase století proti sovětským velmistrům v roce 1970 v jugoslávském Bělehradě –, byl pravidelně zván do zápasů a turnajů legend. Byl například pravidelným kapitánem týmu legend v zápasech Sněženky a Machři, které v českých lázních pořádala Pražská šachová společnost.

Ke stému výročí organizovaného šachu v českých zemích jej Šachový svaz České republiky před patnácti roky vyhlásil druhým nejlepším československým šachistou historie, za Richardem Rétim. Vlastimil Hort k tomu sebekriticky dodal, že on sám se považuje až za třetího, že druhé místo patří Salo Flohrovi.

Vlastimil Hort žije spolu s ženou Brigittou v německém městečku nedaleko Kolína nad Rýnem a užívá si své zahrady a šachové knihovny. V posledním telefonickém rozhovoru mi říkal, jak se už těší, až bude zase moci přijet do České republiky.

V čem vidíte smysl života?
Žádný smysl života nevidím.

Věříte v Boha?
V Boha nevěřím, jsem jako můj děda i otec absolutní ateista. V Boha věří jen slaboši, kteří se bojí umírat. Nejblíže ze všech světových náboženství je mně buddhismus a Konfuciovo učení.

Věříte v posmrtný život duše člověka?
Je jasné, že ateisté nevěří na posmrtnost ani na reinkarnaci, že už na zeměkouli jednou byli. Někdy při snu se přistihnu, že jsem byl vojákem římských legií, a zní mi v uších hudba Maurice Ravela.

Co byste vzkázal mladé generaci?
Jednoznačně: Buďte ateisté a nevěřte v Boha! Nechoďte se modlit do kostela k pánbíčkovi a vyhýbejte se farářům i panu papežovi! A proti koroně se nechte očkovat!

Dnešní díl seriálu připravil P. Matocha

Celoživotní vášeň. Vlastimil Hort se šachům stále věnuje. „Už ne proto, abych se zlepšoval, ale jsem jako chromý kůň, který musí běžet, sotva ucítí dráhu. Nemohu bez šachu být, neumím si svůj život bez šachu představit," říká šachový velmistr. FOTO PAVEL MATOCHA

Na turnaji kandidátů 1977 Hort podlehl Rusovi Spasskému FOTO CHESSBASE.COM

Kralupskyzpravodaj.cz: Pavel Langmaier, vedoucí šachové mládeže TJ Kralupy: Kralupští šachisté se chystají na mistrovství ČR

Oddíl šachu v Kralupech bude mít na mistrovství republiky mládeže dva zástupce. Přípravy na stále odkládaný turnaj probíhají online. Co se týče pandemické situace, Pavel Langmaier, vedoucí mládeže, věří, že se vše vrátí do starých kolejí: „Na klub jako takový to nebude mít výrazný vliv, jen co nám to bude umožněno, začneme fungovat tak, jak před pandemií. U mládeže to může mít následky jak negativní, tak i pozitivní.“

Lidové noviny: Podruhé ve stejné koncovce

Mistr světa Magnus Carlsen rozšířil své byznysové impérium o nejvlivnější šachový časopis na světě. Výborně dělaný šestinedělník New In Chess odebírají šachisté ve 116 zemích světa a asi nenajdete šachového profesionála, který by jej nečetl. New In Chess je takovým The Economistem světa šachu a od letošního roku vlastnicky spadá do struktury firem, které spoluvlastní velmistr Carlsen.

Podruhé ve stejné koncovce

PAVEL MATOCHA

Mistr světa Magnus Carlsen rozšířil své byznysové impérium o nejvlivnější šachový časopis na světě. Výborně dělaný šestinedělník New In Chess odebírají šachisté ve 116 zemích světa a asi nenajdete šachového profesionála, který by jej nečetl. New In Chess je takovým The Economistem světa šachu a od letošního roku vlastnicky spadá do struktury firem, které spoluvlastní velmistr Carlsen.

ŠACHY

V neděli večer skončilo finále turnaje, který byl po tomto časopisu pojmenován a který je součástí série online turnajů Champions Chess Tour. Je trochu záhadou, proč byl turnaj nazvaný New In Chess Classic, když se nehrály partie klasickým tempem, ale pouze rapidy, nicméně šlo o skvělý podnik. A spokojen musel být i Magnus Carlsen, který se po více než půlročním čekání a několika neúspěšných vystoupeních zase dočkal turnajového vítězství.

Víkendové finále mezi Magnusem Carlsenem a Hikaruem Nakamurou bylo nejen duelem mezi světovou jedničkou v klasickém šachu i v rapidech Carlsenem a světovou jedničkou v bleskovém šachu a čtyřkou v rapidu Nakamurou, ale zároveň zápasem mezi dvěma nejsledovanějšími šachisty na sociálních sítích. Nakamura je dokonce absolutní šachovou jedničkou na Twitchi, s více než milionem sledujících.

Atraktivní podívanou v přímém přenosu sledovaly stovky tisíc diváků po celém světě. Jen na webu Chess24, který byl hernou tohoto turnaje, jste mohli přenos sledovat na deseti různých kanálech s komentáři v osmi různých jazycích. Nakonec se vše odehrálo v režii mistra světa Carlsena, který v prvním hracím dnu zvítězil 3:1 a druhý den si remízou 2:2 pohlídal triumf. My se ale tentokráte nepodíváme na partii z finále, nýbrž na semifinálovou a to kvůli její koncovce.

Začátečníci si mnohdy myslí, že nejdůležitější fázi šachové partie je zahájení a chtějí se naučit triky, jak rychle dát soupeři mat. Později pochopí, že v zahájení se rozhodne málokdy a začnou trénovat taktiku a hledat kombinační zápletky ve střední hře. A teprve až po mnoha letech dojdou k poznání, že většina šachových partií se rozhoduje až v koncovce.

Nakamurovi se v té semifinálové partii podařilo přejít do objektivně vyhrané koncovky s převahou lehké figury za jediného pěšce. Bílý měl věž, střelce a dvě pěšce a černý proti tomu jen věž a tři pěšce. Pikantní bylo, že téměř stejná koncovka se objevila na šachové olympiádě 2014 a to v partii těch samých soupeřů! Jen barvy byly otočené, tehdy měl v koncovce figuru za pěšce Mamedjarov, minulý týden Nakamura.

Nakamura – Mamedjarov
New In Chess Classic 2021

Zdánlivě jednoduchá koncovka s jasnou materiální převahou bílého. Jenže vyhrát ji není vůbec triviální, neboť černý má několik remízových cest. Může nejen hledat pevnost, ale i se snažit vyměnit všechny pěšce (pak koncovka věž plus střelec proti věži skončí nejspíš remízou), anebo vyměnit věže a g pěšce bílého (pak bílý nevyhraje ani s pěšcem h a bělopolným střelcem proti holému králi, bude-li ten na polích h8 nebo h7).

46.Vd7 Kg7 47.Vc7 Va5 48.Sc4 Vf5+ Nejprve bylo třeba chytit černého za pěšce f7 a přivázat k jeho obraně věž i krále. Teď bude moci bílý postupovat králem i pěšci.

49.Ke3 Ve5+ 50.Kd4 Vf5 51.g4 Vf6 52.Sd5 h6 53.Ke5 Vf1 54.Vd7 Ve1+ 55.Kd6 Vf1 56.Ke7 Vd1 57.Ke8 Kf6 58.Vxf7+ Kg5 Pěšec f7 padnul, ale černý král se dostal k bílým pěšcům. Kdyby pěšci padli, černý by měl remízu na dosah, jenže bílý alespoň jednoho z piků udrží.

59.Sg2 Kh4 60.Vg7 Vd6 61.Kf7 Kg5 62.Se4 Vd7+ 63.Kg8 Vxg7 64.Kxg7 h5 65.Sf3 Kh4 66.Kxg6 hxg4 67.Sxg4 a černý se vzdal. **1-0**

Hradecký deník: Šachy se přesunuly do virtuálního prostředí

Činnost Šachového seniorského klubu při spolku Senioři HK se v době pandemických opatření zastavila. Iniciativou jeho předsedy Marcela Krause byla navázána spolupráce s klubem šachistů v Olomouci. Došlo dokonce na vzájemný virtuální zápas po internetu.

Šachy se přesunuly do virtuálního prostředí

Činnost Šachového seniorského klubu při spolku Senioři HK se v době pandemických opatření zastavila. Iniciativou jeho předsedy Marcela Krause byla navázána spolupráce s klubem šachistů v Olomouci. Došlo dokonce na vzájemný virtuální zápas po internetu. Protože nastavení programu a jeho použití pro hru na dálku bylo pro některé členy překážkou, obě strany se dohodly, že sestavu doplní o nejmladší šachisty, kterým je naopak počítačový virtuální prostor blízký. V našem případě to byli sourozenci Lada, Lukáš a Jozífek Zelbovi, pro které nebyla hra s počítačem překážkou. Utkání se uskutečnilo na osmi šachovnicích uprostřed minulého týdne. Po rozpačitém úvodu, kdy se hradečtí senioři v možnostech šachového programu lichess.org teprve orientovali, utkání proběhlo zcela regulérně a k oboustranné spokojenosti. Nás podrželi mladí, kteří hráli skvěle, ale stejně se snažili i svěřenci trenéra Jiřího Přenosila v Olomouci. Po pěti hodinách hry došlo k nečekaně vysokému vítězství hradeckých šachistů. To však našim soupeřům vůbec nevadilo.

A my již plánujeme osobní utkání u šachovnice, až se zruší omezení v pohybu a setkávání. Je třeba poděkovat všem, kteří se o setkání na dálku zasloužili. V prvé řadě vedoucímu družstva našich soupeřů Jiřímu Přenosilovi a kapitánu našeho týmu Jiřímu Bielavskému. Dokázali, že i v tak složité době se mohou lidé užitečně kontaktovat, spolu komunikovat, a to bez rozdílu věku i sportovní výkonnosti.

Olda Suchoradský, Hradec Králové

SME: Napínavá šachová rošáda

Seriál Dámsky gambit zožal u divákov streamovacej platformy Netflix veľký úspech a vďaka tomu sa do povedomia verejnosti opäť dostala jeho literárna predloha s rovnomenným názvom z roku 1983 od amerického románopisca a poviedkara Waltera Tevisa.

Napínavá šachová rošáda

Seriál Dámsky gambit zožal u divákov streamovacej platformy Netflix veľký úspech a vďaka tomu sa do povedomia verejnosti opäť dostala jeho literárna predloha s rovnomenným názvom z roku 1983 od amerického románopisca a poviedkara Waltera Tevisa.

Spisovateľ Jonathan Lethem sa o Dámskom gambite vyjadril, že je Tevisovým najpútavejším a najsrdcervúcejším románom a Beth Harmonová je nezabudnuteľným výtvorom. Čitatelia s ním budú určite súhlasiť. Ak ste sa niekedy cítili stratení, odmietaní, podceňovaní a osamelí, zrejme sa rýchlo stotožníte s geniálnou hrdinkou a vyklíči vo vás nádej, že zázraky sa stávajú. Na strope v sirotinci si ako osemročná začala v mysli prehrávať najslávnejšie hry šachových majstrov, aby sa napokon stala jednou z nich.

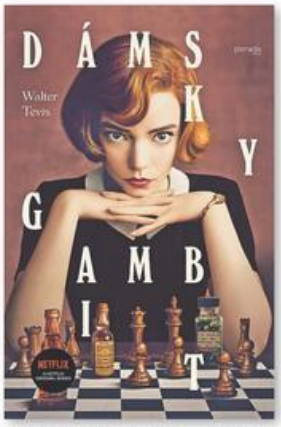

Walter Tevis: Dámsky gambit (preklad Samuel Marec, Premedia 2021)

Geniálne dieťa valcuje profesionálov

Román o živote fiktívnej fenomenálnej šachistky nás zavedie do päťdesiatych rokov minulého storočia. Introvertnú a osamelú sirotu Beth Harmonovú vytrhne z letargie prvá šachová partia odohraná s údržbárom na pôde sirotinca, kam bola umiestnená po smrti matky. Prebudí v nej dosiaľ nepoznanú vášeň. Deväťročný zázrak už o pár mesiacov dokáže simultánne hrať na viacerých šachovniciach a poráža o niekoľko rokov starších súperov. Po adopcii do nefunkčnej rodiny cestuje s matkou naprieč Spojenými štátmi, užíva si pozornosť médií a vyhráva jeden turnaj za druhým. V šestnástich sa stáva najlepšou americkou šachistkou. Čím vyššie méty dosahuje, tým viac sa prepadá na dno osamelosti. Žije a dýcha iba pre hru, spoločenský život neexistuje.

Walter Tevis bol pôvodne učiteľom a neskôr sa začal venovať výlučne písaniu. Nezvládol náhly úspech a stal sa alkoholikom. So svojou závislosťou bojoval rovnako ako jeho literárni hrdinovia. Beth si v sirotinci vypestovala závislosť od liekov a neskôr začína hľadať únik v alkohole. Lenže alkohol nie je priateľom mozgových buniek, ak chce siahať na svetové tituly, musí čeliť nielen súperom, ale aj vlastným démonom.

Ruská presila na čierno-bielom poli

Beth je vzorovým príkladom hrdinky, ktorá nikdy nemala na ružiach ustlané. Jej život si môžeme predstaviť ako šachovnicu so zložito rozostavenými figúrkami. Cíti sa osamelá a nepochopená, vyrovnáva sa so smrťou matky, voči ľuďom je chladná a odmeraná. S úspechom prichádzajú peniaze, pekné oblečenie, drahé hotely a pozornosť verejnosti, no bezstarostnú radosť a pokoj v duši nenachádza.

Šach je hra jednotlivcov, ale jej genialita zbližuje a vytvára putá medzi hráčmi. Aj Beth si svojimi brilantnými výkonmi získava mnoho obdivovateľov. Hoci v alkoholickom a drogovom opojení po vybudovaných vzťahoch doslova šliape, v najťažšej chvíli ju môže podržať len šachová rodina, ktorej silu si nikdy poriadne neuvedomovala. Strhujúci záver je úžasným vyvrcholením príbehu. Medzi USA a ZSSR zúri studená vojna. Rusov treba poraziť. Keď nie inak, aspoň v šachu. Dokáže Beth čeliť ruskej sile na čierno-bielom poli?

Nezabudnuteľné šachové partie majstrov

Fanúšikovia kráľovskej hry určite zaregistrujú podobnosť Beth so šachovým géniom Bobbym Fischerom. Výstredný Američan sa stal slávnym už v tínedžerskom veku a v roku 1972 ako prvý americký šachista získal titul svetového šampióna. Tevis v úvodnej poznámke napísal, že výnimočná hra Roberta Fischera, Borisa Spasského a Anatolija Karpova bola pre neho dlhé roky zdrojom radosti. Aby nezasahoval do výsledkov, ktoré dosiahli, považoval za rozumné nezaradiť ich do svojho príbehu. Román vystaval na fiktívnych postavách, no štedro ho prešpikoval menami šachových majstrov, ktorých nezabudnuteľné partie Beth hojne využíva pri turnajoch.

Ak máte za sebou seriálový maratón a váhate nad knihou, prestaňte, pretože aj v tomto prípade platí, že sa viac oplatí hoci aj niekoľkokrát čítať ako raz vidieť. **Ivana Zacharová**

Náš region Příbramsko: Pionýři soutěžili v královské hře na webu

Se složitou situací způsobenou epidemiologickou situací v České republice se potýkají i členové Pionýrské skupiny Jince. Internet je stále jedinou možností pravidelného kontaktu. Zájemci z této dětské organizace pokračují v online schůzkách šachového kroužku, domácích soutěžích i dalších bezkontaktních aktivitách.

Pionýři soutěžili v královské hře na webu

Se složitou situací způsobenou epidemiologickou situací v České republice se potýkají i členové Pionýrské skupiny Jince. Internet je stále jedinou možností pravidelného kontaktu. Zájemci z této dětské organizace pokračují v online schůzkách šachového kroužku, domácích soutěžích i dalších bezkontaktních aktivitách.

Osvědčily se rovněž šachové turnaje prostřednictvím aplikace lichess. V uplynulém měsíci se uskutečnily další dva.

První proběhl 9. dubna a byl věnován Velikonocům. V něm opět zvítězil tak jako v předešlém březnovém dorostenec Tomáš Brotánek z Komárova. A zase ukončil turnaj s plným počtem bodů. O bod méně měli další medailisté. Lepším z nich byl na 2. místě jinecký Antonín Mezera. Poprvé se jineckého turnaje zúčastnil a hned obsadil třetí místo Adam Hečl z Jiviny.

Následující turnaj nazvaný „v modrém" byl odstartován o týden později v pátek 16. dubna. Byl jenom skromnou připomínkou tradičních pestřejších akcí konaných v Jincích v rámci každoročního modrého odpoledne ve společenském centru. To se pořádá jako příspěvek k mezinárodní aktivitě jejímž cílem je podpora spoluobčanů s porušeným autistickým spektrem. Modrá symbolizuje porozumění autismu. V předešlých letech se k této tradici hlásily kromě mladých šachistů i Jinecký zpravodaj, pionýrský oddíl Trilobit a mateřské centrum Jinečáček. Letos se barva oblečení účastníků nesledovala.

Foto: Jk Miroslav Maršálek

Tentokrát se pořadí šachového turnaje dost pomichalo. Došlo k několika překvapivým výsledkům. Nakonec při účasti minulého vítěze zaslouženě zvítězil s plným počtem bodů David Vošický z Březových Hor. Antonín Mezera obhájil 2. místo z velikonočního zápolení. Bronzovou příčku vybojoval další jinecký hráč Jan Mauric, který navštěvuje teprve 2. třídu základní školy. ■ **Miroslav Maršálek**

10. – 14. května

Šachové čtení na víkend: bronz z Mitropa Cupu a šachisté ze slumu

O jakých událostech ze světa královské hry referovala média v uplynulém týdnu? Server ČT24 zveřejnil rozsáhlý fotografický článek o malých šachistech z nigerijského slumu Makoko. Právě šachy totiž místním dětem dodávají sebevědomí a víru, že mohou svůj život změnit. Jeden z nejlepších šachistů historie Garri Kasparov poskytl rozhovor britskému deníku The Guardian. Mluvil v něm nejen o politické situaci v Rusku, ale také o spolupráci na seriálu Dámský gambit, píše Aktuálně.cz.

Čt24.cz: Dát mat chudobě. Šachy pomáhají aktivizovat děti z nigerijského slumu

Pobřežní chudinský slum Makoko je na dohled od moderních kancelářských budov a obchodních center hlavního města Nigérie. Lagos je v současnosti jedno z nejrychleji rostoucích měst světa. Počet obyvatel se jen složitě odhaduje, ale blíží se k hranic 20 milionů. A z nich několik milonů žije právě v Makoku. Extrémní přelidněnost tak způsobuje i mnoho sociálních problémů. Největší zátěží je vysoká míra kriminality, otřesné hygienické podmínky, chudoba a absence vzdělání. Komunitní centra před několika lety nabídla místním dětem možnost učit se hrát šachy.

Aktuálně.cz: Nemá smysl být mučedník. Dnešní Rusko je horší než v sovětské éře, myslí si Kasparov

Šachový velmistr Garri Kasparov Rusko opustil před osmi lety, ale proti tamnímu režimu prezidenta Vladimíra Putina nepřestává bojovat. Poměry v Rusku jsou ještě horší než ke konci éry Sovětského svazu, říká v rozhovoru pro The Guardian. Šachy pro podnikatele a aktivistu jsou vášní doteď, podílel se i na tvorbě seriálu Dámský gambit.

[Zprávy.šachy.cz: Bramborové ženy a bronzoví muži]

Skončila Mitropa. Jak je patrné z nadpisu, ženy málem dosáhly na medaili a skončily čtvrté, muži se v tabulce mírně propadli na třetí místo.

Chrudimský deník: Šachové Zaječice zrušeny, epidemie covidu zvítězila

Tradiční šachový turnaj pořádaný v Zaječicích pravidelně již osmapadesát let se v letošním roce neuskuteční. Kvůli koronavirovým opatřením platících v současné době v České republice není možné tuto populární šachovou akci uskutečnit v plánovaném termínu. Původně se jednalo o přeložení na září, nakonec však dorazilo jednotné stanovisko – šachové Zaječice pro letošní rok zrušeny.

Šachové Zaječice zrušeny, epidemie covidu zvítězila

Chrudim – Tradiční šachový turnaj pořádaný v Zaječicích pravidelně již osmapadesát let se v letošním roce neuskuteční. Kvůli koronavirovým opatřením platících v současné době v České republice není možné tuto populární šachovou akci uskutečnit v plánovaném termínu. Původně se jednalo o přeložení na září, nakonec však dorazilo jednotné stanovisko – šachové Zaječice pro letošní rok zrušeny!

Na konci měsíce dubna se rozjelo jednání, zda se pravidelný zaječické mistrovství republiky starších žáků uskuteční i v letošním roce. V minulém týdnu však dorazila smutná zpráva: „Vzhledem k nepříznivé epidemiologické situaci není možné uspořádat Mistrovství ČR družstev starších žáků v plánovaném termínu. Po dohodě s KM ŠSČR je Mistrovství ČR družstev starších žáků 2021 zrušeno."

Foto: zajecice-chessp.cz

Stalo se tak poprvé od roku 1963, kdy je turnaj je pořádán každoročně jako oslava Mezinárodního dne dětí, v Zaječicích. Od roku 1990 je tento turnaj Mistrovstvím České republiky šestičlenných žákovských družstev v rapid šachu. Od roku 1993 je souběžně pořádán turnaj dvojic naději do deseti let, o devět let později se začalo hrát i OPEN turnaj jednotlivců v junior centru na Seči, odkud se v roce 2017 celá, stále prestižní akce, přesunula do Fibichova sálu Chrudimské besedy.

Další ročník do své historie šachisté nezapíší, koronavirová opatření byly proti. Věříme, že se další ročník již uskuteční v reguléřním termínu! **(dej)**

Lidové noviny: Krvavé počítačové oběti

Revoluce, kterou šachový software prošel zhruba v posledních třech letech, radikálně mění náš pohled na šachové souboje umělé inteligence. Z nudných duelů pro pár fajnšmekrů, většinou ze světa hráčů korespondenčního šachu, jsme se rychle dostali do éry, kde křemíková monstra nejen inspirují šachové profesionály, ale i baví diváky.

Krvavé počítačové oběti

PAVEL MATOCHA

Revoluce, kterou šachový software prošel zhruba v posledních třech letech, radikálně mění náš pohled na šachové souboje umělé inteligence. Z nudných duelů pro pár fajnšmekrů, většinou ze světa hráčů korespondenčního šachu, jsme se rychle dostali do éry, kde křemíková monstra nejen inspirují šachové profesionály, ale i baví diváky.

ŠACHY

Počítačové programy provázejí šachisty již půl století a posledních dvacet let si bez nich žádný šachový profesionál nedovede představit vlastní přípravu. Styl jejich hry byl ale nelidský, strojový – většinou žádné divoké oběti, ani geniální poziční manévrování, ale jen zdánlivě bezchybné a nudné popotahování. Počítače propočítávaly varianty a až po svůj horizont viditelnosti nedělali zjevné chyby. Před třemi roky ale přišla radikální změna, a tou byl program AlphaZero, založený na umělých neuronových sítích.

AlphaZero dostal do vínku jen šachová pravidla a strategii a taktiku hry se už naučil sám – ze svých vlastních partií. Nikdo tak neví, jaký je ten šachový algoritmus (neumíme ho z těch umělých neuronových sítí vyčíst a počítač nám nevysvětlí, proč zvolil zrovna ten konkrétní tah), nicméně vidíme, že partie AlphaZero jsou mnohem bližší lidskému stylu hry než partie klasických šachových programů, avšak mnohem dokonalejší.

Když v roce 1997 prohrál legendární mistr světa Garri Kasparov partii s počítačem IBM Deep Blue, obvinil společnost IBM z podvodu, tvrdil, že počítač by sám oběť figury v dané pozici nikdy nezahrál a že mu ten 8. tah v partii museli poradit lidé, velmistři v zákulisí.

IBM Deep Blue – Kasparov
New York 1997

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Jd7 5.Jg5 Jgf6 6.Sd3 e6 7.J1f3 h6

8.Jxe6! U tohoto tahu Kasparov nevěřil, že je dílem umělé inteligence.

8...De7 9.0-0 fxe6 10.Sg6+ Kd8 11.Sf4 b5 12.a4 Sb7 13.Ve1 Jd5 14.Sg3 Kc8 15.axb5 cxb5 16.Dd3 Sc6 17.Sf5 exf5 18.Vxe7 Sxe7 19.c4 **1–0**

Dnes už by se Kasparov nedivil, kdyby ho takovou oběti počítač vystřihl jak draka z papíru. Nepřekvapil by nejen od AlhpaZero, ale ani od dalších programů, běžících na supersilných „kompech". Podívejte se na nádhernou oběť dvou figur v řadě, kterou před pár dny v souboji umělé inteligence předvedl tučný Fritz v oblíbené variantě sicilské obrany.

Fat Fritz 2 – Ceres (Leela)

1.e4 c5 2.Jf3 e6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 d6 6.g4 Se7 7.g5 Jfd7 8.Vg1 Jc6 9.Se3 0-0 10.Vg3 Jxd4 11.Dxd4 a6 12.0-0-0 b5 13.f4 Vb8 14.f5 b4 15.Je2 Počítače zahájily partii z pozice po šestém tahu a dosud rozvíjejí hru zcela logicky v intencích Keresova útoku v sicilské.

15...Ve8 16.fxe6 fxe6 17.Jf4 Je5 18.Kb1 a5 19.Jh5! Do osmnáctého tahu byste nepoznali, že partii nehráli dva velmistři, ale dva stroje. Zde by však většina lidí nedávala jezdce na kraj desky, ale spíše vyvinula bělopolného střelce (19.Sc4).

19...Vf8 20.Se2 Sb7 21.g6 h6

A teď začíná téct krev...

22.Jxg7!! Kxg7 23.Sxh6+!! Kxh6 24.g7 Vf4 Bílý obětoval dvě figury za pouhé dva pěšce s hrozbou zmatit odříznutého černého krále. Kdyby černý zahrál „logické" 24...Vg8, dostal by po 25.Vdg1 Sh4 26.Df2 rychle mat, anebo ztratil mnoho materiálu.

25.g8J+ Dxg8 26.Vxg8 Vxg8 27.Da7! Černý teď ztratí ještě střelce a je prakticky dobojováno. Počítače to hrály skoro až do matu, černý se vzdal po dalších pětadvaceti tazích. **1-0**

Děčínský.deník.cz: Halba: Ztracený rok se bude těžko dohánět

Koronavirové období, které stále dusí amatérský sport, zasáhlo i šachový oddíl TJ Slovan Varnsdorf, který letos oslavil pět let od svého vzniku. Předsedou klubu je Václav Halba, který je také trenérem. Halba by si samozřejmě přál, aby se vše vrátilo do normálu. V současnosti se šachy plně přesunuly do virtuálního světa.

17. – 21. května

Šachové čtení na víkend: minulost a budoucnost světového šachu

Slovenský server Dobré noviny přinesl příběh chlapce, který utekl s rodiči před teroristy z rodné Nigérie a v deseti letech se stal šachovým mistrem. Nyní by se rád stal nejmladším velmistrem v historii. Lidové noviny naopak zabrousily do minulosti a zavzpomínaly na geniálního Paula Morphyho, podle mnohých nejlepšího šachistu 19. století. Časopis 100+1 na svém webu zase zveřejnil článek o tom, jak moc ovlivnil vnímání šachu úspěšný seriál Dámský gambit. To jsou nejzajímavější šachové mediální výstupy z tohoto týdne.

Stoplusjednicka.cz: Dámský gambit: Seriál, který vrátil šachy na výsluní zájmu

Seriál Dámský gambit z produkce Netflixu vrátil šachy na výsluní zájmu. Započala tak renesance hry, kterou postupně obklopila aura výlučnosti pro geniální jedince. Nyní však berou černé a bílé figurky do rukou i ti, kdo se dřív šachovnice obávali.

[Dobrenoviny.sk: Ako dieťa musel utiecť pred vyčíňaním islamistov. Dnes má 10 rokov a je šachovým majstrom]

Iba 10-ročnému chlapcovi z Nigérie, ktorý bol v minulosti bezdomovcom, sa podarilo v desiatich rokoch dosiahnuť titulu šachového majstra. To ho robí 28. najmladším človekom, ktorý niečo podobné dosiahol. Teraz má ešte vyššie ambície, píše portál USA Today.

Lidové noviny: Geniální a šílený Morphy

Rodák z New Orleansu Paul Morphy je považován za nejlepšího šachistu světa 19. století – v roce 1857 vyhrál první americký šachový kongres a o rok později odjel do Evropy, kde postupně sehrál celkem 11 zápasů proti nejlepším šachistům té doby a všechny vyhrál.

Geniální a šílený Morphy

PAVEL MATOCHA

Rodák z New Orleansu Paul Morphy je považován za nejlepšího šachistu světa 19. století – v roce 1857 vyhrál první americký šachový kongres a o rok později odjel do Evropy, kde postupně sehrál celkem 11 zápasů proti nejlepším šachistům té doby a všechny vyhrál.

ŠACHY

Minulý týden švédský aukční server LSAK dražil malou kartičku s ručně psaným vzkazem tohoto geniálního šachisty. Přestože šlo o zprávu nedatovanou a určenou neznámému adresátovi, byl papírek o rozměrech 12,5 × 9 centimetrů s inkoustovým perem napsanými slovy „I take great pleasure in complying with your flattering request. Respectfully yours, Paul Morphy" vydražen za 3000 eur (víc než 76 tisíc korun).

Ceny vzácných šachových memorabilií v čase stále rostou a Morphyho poděkování nebylo jedinou cennou položkou této dražby na serveru LSAK. Majitele změnilo i 182 partiářů z mistrovství světa žen z roku 1937, které se konalo ve Stockholmu během šachové olympiády a které vyhrála československo-britská šachistka Věra Menčíková s perfektním skóre 14 bodů ze 14 partií. Partiáře z tohoto šampionátu, včetně těch z partií první mistryně světa Menčíkové, se vydražily za 1920 eur (skoro 49 tisíc korun).

Vydraženo bylo i mnoho starých šachových knih, například svázaný první ročník ruského šachového časopisu Šachmatnyj Věstnik z roku 1885 (450 eur), *Modern Chess In Championship Play* od Franka Marshalla i s podpisem autora z roku 1923 (335 eur) či *Der Schachkampf in Paris im November und Dezember 1843 zwischen M. Staunton und M. de St.-Amant* z roku 1843 (310 eur).

Vraťme se však ještě ke geniálnímu šachistovi z amerického jihu z poloviny předminulého století. U Paula Morphyho stejně jako u jeho následníka Bobbyho Fischera se potkala genialita se šílenstvím. Morphy trpěl depresemi a paranoiou, ale protože v 19. století ještě sociální sítě nebyly a média slova duševně nemocných necitovala, zůstávají na něj jen krásné vzpomínky z jeho nádherných partií.

Připomeňme si dvě jeho slavné partie, ve kterých demonstroval, že rychlý vývin figur směrem proti soupeřovu králi je důležitější než soupeřem posbíraný materiál.

Morphy – vévoda Karel a hrabě Isouard
Paříž 1858

Partie byla sehrána o přestávce v pařížské opeře a Morphyho soupeři byli dva konzultující aristokraté – vévoda z Brunšviku a Lüneburgu Karel II. a hrabě Isouard de Vauvenargues.

1. e4 e5 2. Jf3 d6 3. d4 Sg4 4. dxe5 Sxf3 5. Dxf3 dxe5 6. Sc4 Jf6 7. Db3 De7 8. Jc3 c6 9. Sg5 b5

10. Jxb5! cxb5 11. Sxb5+ Jd7 12. 0-0-0 Vd8 13. Vxd7! Vxd7 14. Vd1 De6 15. Sxd7+ Jxd7 16. Db8+! Jxb8 17. Vd8#

Zmatovaný černý má o dámu a jezdce více, ale jsou mu platné jak zmrzlému zimník: **1-0**

Morphy–Anderssen
Paříž 1858

Pruský matematik Adolf Andersen byl jedním z nejlepších šachistů poloviny 20. století, ale na přesnou hru Morphyho neměl.

1. e4 e5 2. f4 exf4 3. Jf3 g5 4. h4 g4 5. Je5 Jf6 6. Jxg4 Jxe4 7. d3 Jg3 8. Sxf4 Jxh1 9. De2+ De7

10. Jf6+! Kd8 11. Sxc7+! Kxc7 12. Jd5+ Kd8 13. Jxe7 Sxe7 14. Dg4 d6 15. Df4 Vg8 16. Dxf7 Sxh4+ 17. Kd2 Ve8 18. Ja3 Ja6 19. Dh5 Sf6 20. Dxh1 Sxb2 21. Dh4+ Kd7 22. Vb1 Sxa3 23. Da4+ a černý se vzdal. **1-0**

Nymburský deník: Malí šachisté vítězili i za koronaviru. Hráli on-line

Šachové oddíly z Lysé léta sklízejí úspěchy i v národním měřítku a nezastavila je ani covidová pandemie. I ti nejmenší se přesunuli do on-line prostředí a sehráli několik podařených turnajů. Od loňského října využívá 65 dětí internetové aplikace výukového programu Learningchess, od listopadu 2020 reprezentuje 45 dětí svou školu v celostátní Soutěži ZŠ.

KRÁTCE Z REGIONU

Malí šachisté vítězili i za koronaviru. Hráli on-line

Lysá nad Labem – Šachové oddíly z Lysé léta sklízejí úspěchy i v národním měřítku a nezastavila je ani covidová pandemie. I ti nejmenší se přesunuli do on-line prostředí a sehráli několik podařených turnajů. Od loňského října využívá 65 dětí internetové aplikace výukového programu Learningchess, od listopadu 2020 reprezentuje 45 dětí svou školu v celostátní Soutěži ZŠ. Děti ve věku od 5 do 9 let si zahrály 7 kol Ligy Špuntů. Pro starší děti byla uspořádána Městská liga šachu, které zúčastnili i nejúspěšnější Špunti. Šachově nejzdatnější děti, které mají za sebou již řadu Mistrovství ČR, se utkaly v Lize Mistrů na 5 kol. Vyvrcholením byla akce Šachy v přírodě spojená s vyhodnocením on-line turnajů. Uspořádání proběhlo za přísných hygienických opatření ve venkovních prostorách. **(msj)**

Vyškovský deník: Na 64 polích

Na 64 polích

Bronz pro Českou republiku. V posledním kole turnaje Mitropa Cup remizovala Česká republika se Švýcarskem 2:2 a získala bronzovou medaili. Konečné pořadí: 1. Itálie 14(22,5), 2. Slovensko 14(21,5), 3. Česká republika 13(21), 4. Francie 13(20,5), 5. Rakousko 8(19), 6. Německo 8(17), 7. Maďarsko 7(17), 8. Švýcarsko 6(16), 9. Slovinsko 6(14,5), 10. Chorvatsko 1(11). Sestava našich: Thai Dai Van Nguyen 4-8, Vlastimil Babula 4,5-7, Jan Krejčí 5-7, Tadeáš Kriebel 5-8, Václav Finěk 2,5-6.

Ženy bez medaile. V ženské části turnaje středoevropských družstev, hraném rovněž online na serveru Tornelo, je konečné pořadí: 1. Itálie 17(24), 2. Maďarsko 14(23,5), 3. Německo 13(23), 4. Česká republika 11(21), 5. Francie 9(19,5), 6. Chorvatsko 9(17,5), 7. Švýcarsko 5(15), 8. Slovinsko 4(13), 9. Rakousko 4(12), 10. Slovensko 4(11,5). Sestava ČR: Karolína Olšarová 3,5-8, Kristýna Petrova 4-8, Joanna Worek 5-8, Nataša Richterová 4,5-6, Natálie Kaňáková 4-6.

Vyškov. Další z online turnajů se konal v neděli 9. května 2021 za účasti devatenácti hráčů. Tentokrát se dařilo domácím borcům. Pořadí vítězů: 1. Robert Kudlička 6(7), 2. Tomáš Čermák (oba MKS Vyškov) 5, 3. Luboš Janíček (SK Merta Slavkov u Brna) 5, 4. Patrik Pukowietz (SK Vyškov) 4,5 bodu. Jedenáctiletý Jan Kotisa získal mezi dospělými solidních 3,5 bodu.

Plát byl třetí. Velmistrovskou sekci turnaje First Saturday, která se konala v Budapešti ve dnech 1. až 11. května 2021, vyhrál americký supertalent. Konečný výsledek: 1. Abhimanyu Mishra (USA) 8(9), 2.-3. Rafat Issa (Jordánsko), Vojtěch Plát (ČR) 5, 4. Milan Pacher (Slovensko) 4,5, 5.-8. Levente Papp, Tibor Bodi (oba Maďarsko), Basak Souhardo (Indie), Jakub Seeman (Polsko) 4, 9. Attila Czebe 3,5, 10. Ivan Farago (oba Maďarsko) 3 body.

O jarního krále. V online rapidu, který pořádala ŠK OAZA Praha 12. května 2021, nastoupilo 56 mladých hráčů a hráček s ratingem do 2000. Pořadí vítězů: 1.-2. Husa 5665, Petr Souček 6(7), 3.-5. Sulcik15, Mametev-Artem097, Stripe122 5,5, 6.-8. NewMagnus88, juko7812, Bida 337 5 bodů. Používání pseudonymů je v online turnajích bohužel nyní zcela běžné.

Boskovice. Bleskový online turnaj, pořádaný 8. května 2021, měl dvacet účastníků. Pořadí vítězů: 1. Suckoutt 8(9), 2. Tutin1 7, 3.-4. Tomouch, Millbo 6,5, 5. Zavurka 6, 6.-8. rolkentro, pilosek72, Kubista 5 bodů atd.

Sedmdesátka šachisty. Pan Jiří Majer, kterého lze právem pokládat za tvůrce šachových úspěchů klubu ŠK Kuřim v dávné minulosti i dnes, oslavil 13. května 2021 sedmdesátku. Každý, kdo se s ním setkal nebo utkal, si jistě povšiml, že vždy hraje na „plný výkon", nemiluje remízy, utkání řídí jako kapitán nekompromisně a většinou úspěšně. Přejeme mu mnoho elánu po návratu k normálnímu šachu po koronavirové přestávce! **(kal)**

24. – 28. května

Šachové čtení na víkend: legenda Karpov slaví 70. narozeniny

Uplynulý týden se v šachovém světě nesl ve znamení 70. narozenin Anatolije Karpova a jubilea tohoto velikána si všímala i česká média. Připomněl jej deník Blesk, server Reflex nebo slovenský Šport. Pavel Matocha se ve svém tradičním článku v Lidových novinách naopak zamyslel nad novým fenoménem hybridních šachů. Právě touto formou se odehrála nejen Mitropa, ale i stále probíhající kvalifikace na Světový pohár.

Reflex.cz: Za SSSR bylo líp, Kasparov je jiný, říká legendární šachista Karpov, který slaví 70. narozeniny

Svého času byl nejlepším šachistou na světě, k sovětskému režimu byl loajální, podobně, jako je věrný Putinovi. Narozdíl od svého rivala Garriho Kasparova. K příležitosti jeho dnešních sedmdesátých narozenin přinášíme starší rozhovor.

Nedělní Blesk: 5 měsíců hrál o titul

Zázračné dítě, král černobílé šachovnice, na které hrál rodák z Uralu od čtyř let. V patnácti byl mistrem SSSR, v devatenácti se stal nejmladším šachovým velmistrem světa. Rus Anatolij Karpov má dnes 70. narozeniny.

Šachový velmistr Karpov slaví 70

5 měsíců hrál o titul

MOSKVA – Zázračné dítě, král černobílé šachovnice, na které hrál rodák z Uralu od čtyř let. V patnácti byl mistrem SSSR, v devatenácti se stal nejmladším šachovým velmistrem světa. Rus Anatolij Karpov má dnes 70. narozeniny.

Text: Ondřej Michálek
Foto: J. Legner (Sport)

Známý je jako úhlavní sok Garriho Kasparova (58), do roku 1985 měl navrch starší Anatolij. **V září 1984 byl vzájemný zápas reprezentantů SSSR (Kasparov pochází z Ázerbájdžánu) přerušen až po pěti měsících, kdy z odehraných 48 partií byl úspěšnější Karpov s pěti výhrami oproti třem Kasparovovým.** V dalším roce v opakované sérii už Karpov soupeři nestačil, prohrál 11:13 a ztratil po deseti letech korunu krále šachu.

Z prvního manželství s Irinou Kuimovou má syna, z druhého s Natalií Bulanovou dceru. **Patří k zastáncům Putina a anexe Krymu. Ani v tom se neshodne s Kasparovem (58), jenž žije v USA a podporuje opozici, mj. patří k příznivcům Navalného.**

Karpov několikrát navštívil Česko, tady přemýšlí nad dalším tahem při turnaji Lidická simultánka 2011.

Se sokem Kasparovem (vpravo) na dvacet let starém snímku.

Šport: Nestváral ohňostroje, demontoval postupne

Chlapec nemá o šachu ani poňatia, v tejto profesii nemá žiadnu budúcnosť, vyhlásil o ňom legendárny Michail Botvinik, keď v dvanástich prišiel do jeho prestížnej šachovej školy.

Legendárny šachista ANATOLIJ KARPOV je odvčera sedemdesiatnik

Nestváral ohňostroje, demontoval postupne

Chlapec nemá o šachu ani poňatia, v tejto profesii nemá žiadnu budúcnosť, vyhlásil o ňom legendárny Michail Botvinik, keď v dvanástich prišiel do jeho prestížnej šachovej školy.

Počas exhibície na Vianočnom turnaji na Slovensku v popredí zľava šéf Slovenského zväzu ľadového hokeja Miroslav Šatan, bývalý futbalový reprezentant Dušan Tittel a ruský šachový veľmajster Anatolij Karpov. FOTO TASR/JAKUB KOTIAN

Nuž, aj najväčší majstri dokážu strieľať capa. Lebo Anatolij Karpov – práve o ňom takto hovoril viacnásobný majster sveta – si podmanil svet 64 políčok ako málokto v histórii. Vyhral vyše 160 turnajov, 102 mesiacov bol svetová jednotka, dokopy 16 rokov majster sveta. To, a ešte veľa iného dokázal počas kariéry, rodák z ruského Zlatousta, od včera sedemdesiatnik.

2780
je Karpovov najvyšší ELO koeficient.

„Bol úžasný, patrí do galérie najväčších šachistov," vraví o Karpovovi Ján Plachetka, náš historicky prvý medzinárodný veľmajster. **„Mal pomerne univerzálny štýl. Bol hráč s veľkým H, každým cólom. Nebol žiadny vedec, nepreslávil sa ani ako teoretik, nezanechal po sebe stopu čistého štýlu, bol však neskutočný praktik. Niekomu sa mohol zdať jeho šach pomerne jednoduchý, ale nech by to skúsil po ňom opakovať. Nikto to nedokázal. Pán Boh ho obdaril ohromným talentom. Rozhodne sa nedá povedať, že bol pracovitý. Niektorí dreli hodiny denne, on nie. Neinklinoval k ťažkej práci, jemu všetko išlo ľahko. Bol aj veľmi ambiciózny. Miloval šach, aj všetky možné hry, ako trebárs karty či kocky. A pri každej hre ihneď pochopil jej stratégiu, ako ju treba hrať."**

V TÍME MUSELI BYŤ KARTÁRI

Preto v jeho tíme konzultantov bývali pri najdôležitejších zápasoch šachisti nielen pre svoje encyklopedické znalosti, ale aj takí, čo ovládali iné hry, kockári a kartári.

„Rusi mali v histórii cárov a Karpov bol pre nich šachový cár. Všetci, od ústredného výboru sovietskej komunistickej strany po neviem koho, mu išli na ruku. Keď si zmyslel, že chce mať v tíme Michaila Taľa, všetci stáli v pozore a šli pomáhať Anatolijovi Jevgenijovičovi. Vedel skrátka využívať výhody, ktoré mu vtedajší sovietsky režim umožňoval."

Taľ, dodajme, patrí tiež medzi šachové legendy. Bol však aj bohém, bonviván, mal rád ženy, ani alkohol mu nebol cudzí, bol skrátka všetko, čo sa v Sovietskom zväze veľmi nenosilo. Preto mal veľké problémy, jedno obdobie upadol do nemilosti. Nemal pas, takže nemohol vycestovať za hranice, režim mu to nedovoľoval, bol, ako vravia Rusi, „nevyjezdnyj" človek. Ako šachista však mal encyklopedickú pamäť, a preto bol veľmi užitočný. Keď ho Karpov pre tieto jeho znalosti potreboval, vydupal si, že ho chce mať v tíme. **„A tak sa stal Taľ znova ‚vyjezdnym'."** pousmeje sa Plachetka. **„Karpov chcel, a zrazu všetko išlo."**

Karpova zasvätil do tajov šachu ako štyriapolročného otec. V deviatich získal prvú výkonnostnú triedu, v pätnástich bol najmladším držiteľom titulu národný majster, v osemnástich získal bez prehry juniorský titul majstra sveta a o rok na to sa stal najmladším medzinárodným veľmajstrom. Prvý titul majstra sveta získal v roku 1975, v 23 rokoch, lebo Američan Bobby Fischer na duel nenastúpil.

JAZVA V DUŠI MENOM FISCHER

„Tento moment sa ťahal celým Karpovovým šachovým životom ako negatívna vec," spomína náš medzinárodný veľmajster. **„Pre Fischera bol vtedy Karpov najnepríjemnejší súper, lebo kým ostatných súperov už poznal, aj zdolával, jeho nemal takého prečítaného, ale cítil z neho obrovskú silu a veľký talent. Fischer si kládol podmienky, aj Sovieti mali svoje, a nech už je to, ako chce, k dohode o dueli nedošlo, takže Fischer napokon nenastúpil. Podľa pravidiel prišiel o titul a za majstra sveta vyhlásili Karpova. Ozývali sa však hlasy, že je síce majster sveta, ale titul nezískal v riadnom zápase. To veľmi ťažko niesol, celý život to malo preňho nepríjemnú príchuť. Hoci po prisúdení titulu vyhrával všetky turnaje a bol naozaj dôstojný šampión, fakt, že titul nezískal vďaka víťazstvu nad obhajcom Fischerom, ho kváril, zanechal v jeho duši jazvu."**

A visel nad ním ešte jeden Fischerov tieň.

Američan v dueloch kandidátov, ktoré sa vtedy hrali inak, vyhral svojho času vo štvrťfinále nad Tajmanovom 6:0. Šesť partií za sebou!? To je náhoda, hovorili. V semifinále nad Larsenom však znova bolo 6:0! To v histórii nemalo obdobu. Vo finále proti Petrosjanovi vyhral Američan síce „len" 6:1, raz prehral, no aj tak hľadeli naňho s otvorenými ústami. Niečo neprestaviteľné! **„Karpov bol iný. Praktik, pragmatik. Nepotreboval vyhrať za každú cenu každú partiu, uspokojil sa aj s remízou. Ale potom počúval hlodavé reči: No dobre, ty si pragmatik, ale Fischer, to bol hráč! Ten vyhrával 6:0!"**

Karpov (vľavo) a Kasparov v prvom zápase o titul majstra sveta v roku 1984. FOTO INTERNET/KASPAROV.COM

„Bol hráč každým cólom. Žiadny vedec, nezanechal po sebe stopu čistého štýlu. Bol však neskutočný praktik.

Do pamäti sa takisto vryli Karpovove partie o titul s ruským emigrantom Viktorom Korčným. Práve s ním odohral v roku 1978 vo filipínskom meste Baguio svoju najdlhšiu partiu – trvala 16 a pol hodiny čistého času. Aj vtedy, aj o štyri roky v taliansko Merane v napätej atmosfére Karpov obhájil korunu.

RIVALITA S KASPAROVOM

Určite najväčšia rivalita sa pri Anatolijovi Karpovovi spája s Garrim Kasparovom. Prvý zápas o titul odohrali v roku 1984 v Moskve. Dvadsaťjedenročný Kasparov začal zle, o 12 rokov starší Karpov získal v prvých deviatich partiách štyri body. Nasledovala dlhá séria remíz, ale v 27. partii Karpov opäť vyhral a viedol 5:0. Následne však nedokázal pridať šiesty, rozhodujúci bod. **„Stačilo mu vyhrať jednu partiu, ale, ako bol zvyknutý, netlačil na pľu. Neriskoval, aj keď tam boli situácie, že mohol,"** hodnotí Plachetka. **„Možno by prehral jednu-dve partie, no nechcel prehrať ani jednu, a tak radšej vyčkával. Neskôr šanca už neprišla a sily ubúdali, Kasparov mal o vyše desať rokov menej a zrazu znížil až na 3:5."**

Keď ich súboj trval už päť mesiacov, prezident Medzinárodnej šachovej federácie (FIDE) Florencio Campomanes rozhodol za stavu 5:3 pre Karpova duel anulovať a posunul ho o niekoľko mesiacov. Argumentoval zdravotným stavom šachistov. Majstrom zostal Karpov, hoci súpera nezdolal. Nový zápas už Kasparov vyhral a odvtedy Karpova začal porážať.

„Aj vtedy zaúčinkoval komplex Fischera," myslí si Plachetka. **„Hrozne mu záležalo, aby nad Kasparovom vyhral 6:0. Keby ho tak zdolal, umlčal by hlasy, že nevie vyhrávať ako Fischer. Naťahovaním však poškodil sám seba. Stratil obrovské fyzické sily, aj tak nevyhral 6:0. Vtedy urobil dosť veľkú chybu, aj to ho dosť ranilo."**

V súvislosti s týmito hráčmi sa rokmi utvoril obraz dvoch svetov. Karpov ako predstaviteľ starého, ten zlý, Kasparov ten dobrý. Ján Plachetka vraví: **„Tomuto dojmu pomáhal tiež Kasparov. O sebe vravel, že je dieťa perestrojky a demokrat, proti všetkému zhnitému. Kecal. Bol taký istý ako Karpov, každý z nich mal za sebou niekoho silného."**

Karpov generálneho tajomníka komunistickej strany Leonida Brežneva, najvyššieho predstaviteľa vo vtedajšom ZSSR. **„Ale aj Kasparov mal ochrancu. Gejdara Alijeva, to bol tiež veľmi významný funkcionár, v jednom období možno tretí najsilnejší muž v Sovietskom zväze. A Azerbajdžanec ako Kasparov. Karpov sa neprieči režimu, vedel situáciu využiť."**

Karpov sa pokúsil zobrať Kasparovovi titul trikrát. V rokoch 1986, 1987 a 1990, ale vždy tesne prehral. Keď v roku 1993 Kasparov vystúpil z FIDE, Karpov znova bez boja s obhajcom získal titul a podržal si ho aj v rokoch 1993 – 1999. Až po zmene systému bojov oň v roku 1999 ho už neobhajoval. Časom sa posunul do politiky, dnes je poslanec ruskej Štátnej dumy za stranu Jednotné Rusko, prednáša na viacerých univerzitách a venuje sa teórii šachu.

AKO NEODKRÚTIL MATRIOŠKU

Plachetka sa pozná s Karpovom od šachovej olympiády v Nice v roku 1974: **„Bol vždy veľmi priateľský, hneď sme si vtedy potykali. Čo sa týka šachu, bol veľký technik. Aj malú šancu vedel veľmi precíznym spôsobom realizovať a zužitkovať na víťazstvo. Bol ohromne trpezlivý, postupným lavírovaním sa z minimálnej výhody predral k triumfu. Nebol drvivý útočník, ktorý by na šachovnici stváral divoké ohňostroje. Šiel pekne postupne. Z maličkej výhody väčšiu, potom nejakého pešiaka, a takto pekne až do víťazného konca. Postupne uštval súpera.**

A tiež hral rýchlo. Málokedy sa dostal do časovej tiesne, do nej naopak tlačil súperov. Aby pod tlakom robili chyby. Tak dosť často vyhrával."

A vytiahne perličku z iného súdka: **„Karpov bol malý, chudý, pôsobil dojmom, že by ani nákupnú tašku neuniesol. Keď mal asi 20 rokov, v Moskve bol veľký medzinárodný turnaj. Hráči si na začiatku žrebovali čísla. Organizátori rozložili na stole populárne matriošky, každý si vybral jednu a z nej vytiahol číslo. Ale Karpov matriošku nemohol ani odkrútiť. Ktosi podotkol: A ten chce vyhrať tento turnaj? Taký slabý, nevie ani otvoriť matriošku!? Karpov fyzicky rozhodne nebol impozantný typ, žiadny bohatier. Za šachovnicou bohatier však bol. Obohatil šach, patrí mu čestné miesto v histórii. Hoci už pravidelne nehráva, želám mu, nech ešte dlho teší šachový svet."** ROMAN RIŠA

100+1 zahraniční zajímavost: Šachová matematika

Vycházíme-li z toho, že jsou šachy staré přibližně 500 let, a z předpokladu, že se jejich hraní za celou dobu věnovalo přibližně 1 % světové populace, lze se dobrat k přibližným odhadům. Pokud by každý z těchto potenciálních hráčů absolvoval jednu odlišnou partii denně po dobu 50 let, dohromady už by vzniklo na 10 miliard šachových soubojů.

Lidové noviny: Hybridní šachy

Slovo hybridní je jedním z módních přívlastků dneška. Žádný geopolitický komentář se dnes neobejde bez sousloví hybridní válka. Mezi automobily jsou masivně podporované hybridní vozy, které kombinují spalovací a elektrický motor. Dokonce ve znovu otevřených prodejnách oblečení narazíte na hybridní bundy, což je něco mezi bundou a mikinou. A s dobou v tomto směru už jdou i šachy.

Hybridní šachy

PAVEL MATOCHA

Slovo hybridní je jedním z módních přívlastků dneška. Žádný geopolitický komentář se dnes neobejde bez sousloví hybridní válka. Mezi automobily jsou masivně podporované hybridní vozy, které kombinují spalovací a elektrický motor. Dokonce ve znovu otevřených prodejnách oblečení narazíte na hybridní bundy, což je něco mezi bundou a mikinou. A s dobou v tomto směru už jdou i šachy.

ŠACHY

Hybridní šachy kombinují hru online přes počítačový monitor s hrou s klasickými figurkami, hru v internetových virtuálních hernách s hrou v klasických turnajových sálech. Šachisté sedí v turnajovém sále pod dozorem rozhodčího, před sebou mají klasickou šachovnici i monitor počítače. Tahy dělají zároveň jak na klasické desce s dřevěnými figurkami, tak i počítačovou myší na virtuální šachovnici svého monitoru. Soupeři ale nesedí ve stejném turnajovém sále, ale třeba na druhém konci Země a vidí se jen díky videokamerám. Šachisté tak nemohou stejně dobře jako při normální hře tváří v tvář vnímat svého soupeře a dvojnásobná je spotřeba rozhodčích.

Právě formou hybridního šachu se hrála tradiční středoevropská soutěž národních týmů Mitropa a tento týden formou hybridního šachu začíná kvalifikace na Světový pohár. Čeští hráči v obou případech byli a budou v pražském hotelu Don Giovanni. Hráli pod dohledem webkamer i rozhodčích – v případě méně důležité Mitropy to byli rozhodčí domácí, v případě kvalifikace na Světový pohár přiletí zahraniční sudí.

Diváci do turnajových sálů, kde se hrají hybridní šachy, nesmí, protože tato forma je odpovědí na covidové restrikce, a když nesmějí šachisté sedět proti sobě za jednou šachovnicí, nesmějí s nimi stejný vzduch dýchat ani diváci. Mitropu i Světový pohár tak můžete sledovat pouze vzdáleně – přímý přenos na internetu, nebo reportáže v médiích.

Tradiční Mitropa letos českým šachistům vyšla. Muži v konkurenci deseti středoevropských zemí obsadili třetí místo, ženy skončily čtvrté. Družstvo šachistů ve složení Thai Dai Van Nguyen, Vlastimil Babula, Jan Krejčí, Tadeáš Kriebel a Václav Finěk v celém klání prohrálo jen jednou – s bývalými sousedy ze Slovenska.

Čeští reprezentanti hráli Mitropu v pražském hotelu Don Giovanni. V popředí velmistr Thai Dai Van Nguyen. FOTO ŠSČR

O vítězství bojovali Češi až do posledního kola s Italy a Slováky. V souboji se Švýcarskem bohužel nepotvrdili roli favorita a jen remizovali 2:2. Italové si prvenství zajistili šťastnou výhrou nad Rakouskem v poměru 2,5:1,5. Slováci porazili Chorvatsko 3:1 a skončili druzí. Ženský tým ve složení Karolína Olšarová, Kristýna Petrová, Joanna Worek, Nataša Richterová, Natálie Kaňáková nebyl od medailového umístění daleko, skončil čtvrtý za Itálií, Maďarskem a Německem, když bezpečně porážel soupeřky ze spodní poloviny tabulky, ale s lepší půlkou naše reprezentantky uhrály pouze jednu půlku s Německem.

Zkušenosti z hybridní formy šachu okomentovala po skončení turnaje Karolína Olšarová: „Zpočátku mi přišlo divné, že proti mně nikdo nesedí, ale alespoň mě nikdo nerušil od koncentrace. Více jsem bojovala s časem. Bylo velmi jednoduché zamyslet se nad šachovnicí a třeba přehlédnout, že soupeřka již na počítači táhla, anebo že už nad tahem přemýšlím skoro půlhodinu. Určitě preferuji klasické šachy, ale za současné situace jsem ráda, že jsem si zahrála vážné partie alespoň takto."

V hybridní kvalifikaci na Světový pohár, kterou můžete sledovat na webu Tornelo a která začala včera, startuje sedmnáct českých šachistů včetně Davida Navary. Ten jako nasazený začne až ve druhém kole, střetne se s vítězem duelu Jose Carlos Ibarra Jerez vs. Sergio Rocha.

Mupe.cz: Starosta ocenil talentovaného šachistu Martina Policara

V úterý 18. května starosta města Ladislav Med ocenil nadějného šachistu Martina Policara, který se umístil na Mistrovství Evropy 2020 jako čtvrtý ve své kategorii do 8 let. Mladého šachistu Martina, který je zároveň druhým nejúspěšnějším hráčem ČR v této kategorii doprovodili na radnici rodiče Olga a Karel Policarovi a předsedkyně KM KŠSV paní Drahomíra Kaňková.

31. května – 4. června

Šachové čtení na víkend: úspěšná kvalifikace na Světový pohár nebo obří figurky

Jakým tématům ze světa šachu se v uplynulém týdnu věnovali novináři? Sportovní server Na startu shrnul výsledky kvalifikace na Světový pohár. Turnajem úspěšně prošli velmistři Thai Dai Van Nguyen, Viktor Láznička i Vojtěch Plát. Česká jednička David Navara překvapivě prohrál už ve druhém kole, účast by ho ale díky vysokému ratingu minout neměla. V areálu zámeckého parku v Blansku o víkendu vzniknou obří dřevěné šachové figury, profesionálním sochařům s jejich výrobou může pomoci i laická veřejnost. Informoval o tom deník Právo. A přidáváme i aktuality ze Slovenska.

Nastartu.cz: Šachový úspěch. Čtyři Češi se kvalifikovali na Světový pohár

Hned tři čeští šachisté prošli úspěšně evropskou kvalifikací na Světový pohár. Velmistři Thai Dai Van Nguyen, Viktor Láznička i Vojtěch Plát si poradili s kvalitními soupeři i hybridní formou hry a doplní českou jedničku Davida Navaru, jenž by si účast na vrcholném turnaji měl zajistit díky vysokému ratingu.

Právo: Vyrábí šachové obry

V areálu zámeckého parku v Blansku mohli zájemci ve čtvrtek a pátek pomoci sochaři Liboru Bartošovi a kováři Antonínu Juračkovi s výrobou obřích šachových figur. Ty pak budou v neděli vydraženy a zisk z projektu se stane příspěvkem na nákup auta pro blanenskou chráněnou dílnu Betany. Smysluplně tak bude využito dřevo ze stromů, které musely být koncem loňska v parku vykáceny, protože už nebyly podle odborníků v dobrém stavu.

Vyrábí šachové obry

V areálu zámeckého parku v Blansku mohou zájemci dnes a zítra pomoci sochaři Liboru Bartošovi a kováři Antonínu Juračkovi s výrobou obřích šachových figur.

Ty pak budou v neděli vydraženy a zisk z projektu se stane příspěvkem na nákup auta pro blanenskou chráněnou dílnu Betany. Smysluplně tak bude využito dřevo ze stromů, které musely být koncem loňska v parku vykáceny, protože už nebyly podle odborníků v dobrém stavu.

Sochař Bartoš už z nich pro město vyrobil několik posezení. „Zbylé části kmenů jsme věnovali spolku Art-tep na uspořádání sochařské dílny. Budeme rádi, když poslouží dobré věci," řekl Právu blanenský starosta Jiří Crha (ODS). **(vtk)**

[Bruntalsky.denik.cz: Šachoví borci z Krnova sbírali úspěchy. Brzy budou hostit velký turnaj doma]

Mladší šachisté z Krnova se probojovali na mistrovství republiky, a to díky druhému místu, které vybojovali na turnaji krajského přeboru ve Frýdku-Místku. Republikový šampionát se uskuteční od jedenáctého do třináctého června v Praze a společně s Krnovem se na něj kvalifikovaly ještě družstva z Opavy a Třince.

MY Trnavské noviny: Šach nie je len o zábave

Klasické vzdelávanie detí na základnej škole rozvinuli o zaujímavý projekt výučby šachu. Vedenie mesta spustilo šachový projekt na troch senických základných školách. O vyučovanie šachu prejavilo záujem viac ako 70 žiakov prvého stupňa. Výučba je súčasťou projektu Šach na školách, ktorý je podporený ministerstvom vedy, výskumu a školstva.

ŠACH NIE JE LEN O ZÁBAVE

Klasické vzdelávanie detí na základnej škole rozvinuli o zaujímavý projekt výučby šachu. Vedenie mesta spustilo šachový projekt na troch senických základných školách.

SENICA Na senických základných školách odštartovala výučba šachu. O vyučovanie šachu prejavilo záujem viac ako 70 žiakov prvého stupňa. Výučba je súčasťou projektu Šach na školách, ktorý je podporený ministerstvom vedy, výskumu a školstva.

„Školákov, ktorí sa prihlásili, budeme učiť, ako po šachovnici chodia figúrky, ako sa majú pri hraní šachu správať, takisto taktiku a stratégiu," povedal Jaroslav Perička, vyškolený tréner prvého kvalifikačného stupňa so zameraním na šach.

Nielen zábava

Benefity výučby šachu sú samozrejmé. „Šach je hra, ktorá je nielen o zábave. Deti naučí koncentrácii, strategickému mysleniu, preukázateľne zlepšuje pamäť," objasňuje dôvody, prečo podporili projekt, zástupca primátora mesta Filip Lackovič.

„Šach nie je len o logike, ale aj o trpezlivosti a poskytuje príležitosť poučiť sa z vlastných chýb. Takáto výučba je určite užitočná, lebo deti sa naučia správať tak, aby sa vedeli v živote lepšie presadiť.

Súčasnosť nás totiž často núti rýchlo a pod tlakom sa rozhodovať, čo je súčasťou šachových partií, kedy je nutné v obmedzenom čase sa správne rozhodnúť," doplnil Perička.

Hodina týždenne

Mesto informovalo, že podmienkou pre zapojenie školy do projektu bolo poskytnutie bezplatných priestorov na výučbu šachu, ktorá bude realizovaná v rozsahu jednej hodiny týždenne pre žiakov druhých až štvrtých ročníkov.

„Školám sme ponúkli vyškolenie učiteľov, ktorí sa venujú šachu, ich odmeny alebo, naopak, zabezpečenie vedúcich krúžkov, materiálnu a technickú podporu v podobe dodania šachových súprav, ktoré po skončení projektu ostávajú v majetku školy, a administratívne zabezpečenie počas celého projektu," vymenúva prezident Slovenského šachového zväzu Milan Roman.

Dominika Grebeníčková

Lidové noviny: Dolarové hody šachistů

Světový pohár je pro špičkové hráče jednou z cest, jak se kvalifikovat do turnaje kandidátů, a tedy i k zápasu o titul mistra světa. A pro velmistry druhého sledu jde o jeden z mála turnajů, kde si mohou velmi slušně vydělat. I hráči, kteří vypadnou hned v prvním kole, si totiž odvezou 3750 dolarů (79 000 Kč).

Dolarové hody šachistů

PAVEL MATOCHA

Světový pohár je pro špičkové hráče jednou z cest, jak se kvalifikovat do turnaje kandidátů, a tedy i k zápasu o titul mistra světa. A pro velmistry druhého sledu jde o jeden z mála turnajů, kde si mohou velmi slušně vydělat. I hráči, kteří vypadnou hned v prvním kole, si totiž odvezou 3750 dolarů (79 000 Kč).

ŠACHY

Minulý týden proběhly formou hybridního šachu evropské kvalifikace a z českých reprezentantů se na pohár probojovali tři zástupci. Velmistři Viktor Láznička a Thai Dai Van Nguyen regulérně v kvalifikaci uspěli, když postupně zdolali všechny tři své soupeře. Třetím reprezentantem pak bude na divokou kartu velmistr Vojtěch Plát, který v kvalifikaci vyhrál první dvě kola a ve třetím již na svého soupeře nestačil. David Navara, který byl v kvalifikaci nasazeným hráčem a začínal až druhým kolem, překvapivě vypadl se španělským šachistou Josem Carlosem Ibarrou Jerezem. Ten je až v páté stovce světového žebříčku, zatímco Navarovi patří 42. příčka.

Prstová chyba

Kvůli pandemii se hráči nemohli kvalifikovat skrze klasické mistrovství Evropy, ale museli o postup bojovat v hybridním šachu, při kterém mají sice před sebou i klasickou šachovnici, ale tahy provádějí zároveň na monitoru počítače, protože se svým soupeřem nesedí v jednom sále, ale často tisíce kilometrů vzdáleni. Jedním z negativních důsledků takového aranžmá je výskyt absurdních chyb po ukliknutí se počítačovou myší.

Mnoho velmistrů kvůli takové chybě prohrálo vyrovnanou, či dokonce i vyhranou partii. Stejné naštěstí postihlo v kvalifikaci na Světový pohár i slavného izraelského velmistra Borise Gelfanda, který takto v duelu se slovenským šachistou Jergušem Pecháčem nastavil dámu, když mu „upadla" na jiné políčko, než zjevně zamýšlel. Jenže devatenáctiletý slovenský velmistr se ukázal jako velký frajer a gentleman a po této Gelfandově prstové chybě mu nastavenou dámu nevzal, ale nabídl remízu!

GELFAND – PECHÁČ
Hybridní kvalifikace
na Světový pohár 2021

16.Db4?? Samozřejmě chtěl bílý zahrát 16.Db7, což je jediný tah v pozici. Jde o pokračování kombinace – černý má figuru navíc, a bílý tak musí uhnout na pole, kde napadá nějakou nekrytou figuru, což je v černé pozici věž na a8. Po 16.Db7 Jbd7 17.gxf6 by pozice byla vyrovnaná.

Velmistr Pecháč zde místo 16...Sxb4 velkoryse nabídl remízu.

Kdyby Pecháč dámu sebral, postupoval by hned do dalšího kola. Takto se muselo rozhodovat až v následující armagedonové partii.

Múza šachu Caissa na gentlemana nezapomněla

Šachová bohyně Caissa ale fair play přístup ocenila a velmistr Pecháč nakonec přes velmistra Gelfanda v nervy drásající partii, která se točila ze strany na stranu, postoupil.

Letošní Světový pohár, který začíná v ruském Soči 10. července, se již bude hrát jako klasický turnaj v normálním hracím sále, nicméně trochu mimořádný přesto bude.

Dříve na světových pohárech, stejně jako třeba na tenisových grandslamech, startovalo 128 hráčů. V letošním to ale bude 206 šachistů – 156 ratingově slabších začne v prvním kole a k postoupivším 78 se ve druhém kole přidá 50 nasazených.

Jak již bylo zmíněno na začátku, Světový pohár láká luxusně dotovaným cenovým fondem. Jeho celková výše je téměř dva miliony dolarů.

Šachisté, kteří nevyhrají ani jednu partii, obdrží 3750 dolarů. Hráči, kteří vypadnou ve druhém kole, si domů odvezou 6000 dolarů. A ceny dále strmě stoupají až ke 110 000 dolarů (2,3 milionu korun) pro vítěze.

Více o hybridním šachu v LN
25. května 2021